

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2823

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 februari 2024

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele Raad Buitenlandse Zaken Handel van 22 en 23 januari 2024.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
G.E.W. van Leeuwen

VERSLAG INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN HANDEL VAN 22 EN 23 JANUARI 2024

Introductie

Op dinsdag 23 januari jl. vond de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) Handel plaats onder Belgisch voorzitterschap in Brussel. De informele Raad werd voorafgegaan door een diner op maandag 22 januari in aanwezigheid van de Directeur-Generaal (DG) van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), dr. Ngozi Okonjo-Iweala. Tijdens de plenaire vergadering van de Raad op 23 januari werd achtereenvolgens gesproken over de voorbereidingen voor de 13^e ministeriële conferentie (MC13) van de WTO volgende maand in Abu Dhabi en over open strategische autonomie (OSA), en in het bijzonder over de handelspolitieke dimensie daarvan. Tijdens de lunch werd van gedachten gewisseld over de bilaterale handelsrelaties met verschillende handelspartners van de Europese Unie (EU), inclusief lopende en afgeronde onderhandelingen over handelsakkoorden. Tijdens deze lunch was de voorzitter van het Comité Internationale Handel (INTA) van het Europees Parlement (EP), de heer Bernd Lange, aanwezig.

Vorbereidingen WTO MC13

Bij het diner de dag voorafgaand aan de informele Raad benadrukte DG WTO dat het nodig is de WTO aan te passen aan de vereisten van de 21e eeuw. Dat betekent dat de WTO-regels op verschillende terreinen gemoderniseerd moeten worden, onder meer op het gebied van diensten, digitale handel en groene handel. DG WTO gaf aan zich in te zetten voor een succesvolle MC13, waarbij een aanzet wordt gegeven tot modernisering van de WTO en verschillende deelresultaten worden geboekt, onder andere op het terrein van visserijsubsidies.

Tijdens de informele Raad op dinsdag informeerde Commissaris Dombrovskis de Raad over de stand van zaken in de aanloop naar MC13. Een maand voor MC13 ziet de Commissie nog veel uitdagingen om tot een betekenisvol pakket aan uitkomsten te komen. De Commissie zette de prioriteiten voor de EU bij MC13 nogmaals uiteen. Een belangrijke prioriteit is de hervorming van de WTO. Herstel van het geschillenbeslechtingsstelsel in 2024 – de inzet zoals overeengekomen tijdens MC12 – blijft daarbij van centraal belang voor de EU, evenals een werkprogramma dat moet leiden tot het verbeteren van de regels voor industriële subsidies. Daarnaast wil de EU voortbouwen op de successen van MC12 en ziet in dat kader graag een vervolgakkoord op visserijsubsidies tot stand komen, waarbij subsidies die bijdragen aan overbevoering en overcapaciteit wereldwijd worden ingeperkt. Andere onderwerpen die in de ogen van de EU prioriteit moet krijgen tijdens MC13 zijn het versterken van de WTO-afspraken omtrent wereldwijde voedselzekerheid, verdere integratie van milieuaspecten in de WTO-agenda, en de verlenging van het moratorium over e-commerce.

De genoemde prioriteiten van de Commissie werden door Nederland verwelkomd. In lijn met de eerder aan de Kamer gestuurde kaderinstructie voor WTO MC13¹, benadrukte Nederland onder andere het belang van een volledig herstel van het geschillenbeslechtingsstelsel van de WTO. Daarnaast benadrukte Nederland de noodzaak om het mondiale gelijke speelveld voor industriële subsidies hoger op de WTO-agenda te zetten. Ook steunt Nederland de inzet van de EU voor wat betreft verdere integratie van duurzaamheidsafspraken, waaronder afspraken ten aanzien

¹ Bijlage bij Kamerstuk 21 501-02, nr. 2735

van milieu en klimaat. Tot slot bepleit Nederland afronding van lopende onderhandelingen, waaronder die met betrekking tot visserijsubsidies en e-commerce.

Open Strategische Autonomie

De Commissie en de lidstaten spraken tijdens de Raad ook over de open strategische autonomie van de EU, met name de handelspolitieke aspecten hiervan. De Commissie acht OSA een belangrijk beleidskader dat als leidraad kan dienen voor het handelen van de EU. De Commissie benadrukte het belang van openheid binnen de inzet op OSA. Zo versterken internationale handel en samenwerking met internationale partners de weerbaarheid van de EU. Het handelsbeleid is daarom een essentieel element binnen de inzet op OSA, aldus de Commissie. Ook lichtte de Commissie verschillende onderdelen van het Europese Economische Veiligheidspakket toe dat een dag na de Raad op 24 januari jl. gepubliceerd werd,² en waarover uw Kamer op de gebruikelijke wijze geïnformeerd zal worden.

Nederland verwelkomde de agendering van OSA en onderstreepte dat geopolitieke ontwikkelingen vragen om zowel een assertieve EU als een EU met een open economie die in staat is om haar publieke belangen te borgen. Handelspolitiek kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van de OSA van de EU. Zo kunnen handelsakkoorden bijdragen aan het lange termijn concurrentievermogen van Nederland en de EU, en bovendien de risico's van strategische afhankelijkheden mitigeren door het creëren van nieuwe diversificatiemogelijkheden. Daarnaast wees Nederland, net als veel andere lidstaten, op de noodzaak van een zorgvuldige balans tussen openheid en beschermende maatregelen.

Nederland verwelkomde het oprichten van de expertgroep die de mogelijke risico's van uitgaande investeringen onderzoekt. Daarbij wees Nederland, net als veel andere lidstaten, erop dat meer informatie nodig is om een gedegen risicoanalyse uit te voeren en steunde daarom de inzet van de Commissie om meer data over uitgaande investeringen te verzamelen. Voorts heeft Nederland zich uitgesproken voor het versterken van EU-coördinatie op het gebied van exportcontrole van *dual-use* goederen en technologie binnen de bestaande competentieverdeling.

De meeste lidstaten gaven aan de voorstellen van de Commissie na hun publicatie nader te zullen bestuderen.

Situatie in de Rode Zee

Ook werd de situatie in de Rode Zee besproken. De Commissie benadrukte het belang van de handelsroute via de Rode Zee. Het veiligstellen van vrije doorgang is dan ook van cruciaal belang voor de EU. Aangezien de alternatieve route rond Kaap de Goede Hoop aanzienlijk langer is, leidt dit tot kostenstijgingen en langere vervoerstijden. De impact op de economie van de EU zal afhangen van de duur van de crisis. De lidstaten die het woord namen sloten zich aan bij de observaties van de Commissie en stelden dat er nauw contact moet worden onderhouden met het bedrijfsleven om risico's in kaart te brengen.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_24_363

Lunch

De lunch vond plaats in aanwezigheid van de voorzitter van het Comité Internationale Handel (INTA) van het Europees Parlement, de heer Bernd Lange. Tijdens de lunch gaf Commissaris Dombrovskis een overzicht van de stand van zaken van de verschillende lopende onderhandelingen over handelsakkoorden. De heer Lange bracht de onderhandelingen op over wetgevingsvoorstellen, waaronder de triloog onderhandelingen tussen Raad, Commissie en EP over de herziening van de verordening over het Algemeen Preferentieel Stelsel en de aanstaande triloogonderhandelingen over de antidwangarbeidverordening.³ De heer Lange gaf daarbij aan deze onderhandelingen graag nog in de huidige termijn van het EP af te ronden.

Over de antidwangarbeidverordening heeft de Raad op 26 januari jl. een positie bereikt.⁴ Het streven is uw Kamer hierover, voor het Commissiedebat op 15 februari over de Raad Buitenlandse Zaken Handel, nader te informeren.

³ Deze wetgevingstrajecten zijn opgenomen in het kwartaaloverzicht lopende wetgevingsonderhandelingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken; het meest recente overzicht is te vinden onder Kamerstuk 22 112, nr. 3824.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/01/26/forced-labour-council-adopts-position-to-ban-products-made-with-forced-labour-on-the-eu-market/>